

Πτυχές της Εθνικής Παλιγγενεσίας . . .

Τα πρώτα Ελληνικά Κόμματα

Κάρολος, Μακρόν και Πούτιν, προσκλήθηκαν για να συμμετάσχουν στην επέτειο για τα διακόσια χρόνια λευτεριάς και ύπαρξης του ελληνικού κράτους.

Τρεις σύγχρονες προσωπικότητες, αντιπρόσωποι χωρών που παραπέμπουν στις Τρεις Μεγάλες Δυνάμεις του 19^{ου} αιώνα, Αγγλία-Γαλλία-Ρωσία. Καταλυτική η παρουσία τους στο τότε γεωπολιτικό γίνεσθαι, με επίκεντρο την Ελληνική υπόθεση. Πόση ευγνωμοσύνη τους χρωστούμε; Πόση αναγνώριση τους πρέπει;

Στα πρόσωπα αυτών των υψηλών προσκεκλημένων προβάλλονται και οι ισχυρές προσωπικότητες των Τριών Ναυάρχων, Κόδριγκτον - Δεριγνύ - Χέϋδεν, που με τις συντονισμένες και αποφασιστικές ναυτικές ενέργειες υποχρέωσαν την Οθωμανική Αυτοκρατορία σε αναδίπλωση σκέψεων και πράξεων. Ναι, ο καφές στην πλατεία των Τριών Ναυάρχων στην Πάτρα έχει άλλο ιστορικό βάθος!

Και βέβαια, στους τρεις αυτούς σημερινούς πολιτειακούς παράγοντες, εκεί στην εξέδρα της Πλατείας Συντάγματος, έστω και δι' αντιπροσώπων, αντικατοπτρίζονται οι μορφές των πολιτικών παραγόντων τότε, Αλέξανδρου Μαυροκορδάτου - Ιωάννη Κωλέτη - Ανδρέα Μεταξά, να αντιπροσωπεύουν τα πρώτα Ελληνικά κομματικά μορφώματα, "Αγγλικό" - "Γαλλικό" - "Ρωσικό". Αυτά τα κόμματα που δημιουργήθηκαν μεσούσης της Επανάστασης, αργότερα, την 3^η Σεπτεμβρίου 1843, μπροστά από τα ανάκτορα του Όθωνα θα ζητούσαν Σύνταγμα. Η οδός Γ' Σεπτεμβρίου, που παραπέμπει στο πρώτο επαναστατικό γεγονός για πολιτειακές μεταρρυθμίσεις, σήμερα περπατιέται μόνον από απρόσκλητους έγχρωμους αλλοδαπούς.

Βρισκόμαστε στην εποχή μετά τους Ναπολεόντειους πολέμους (1803-1815). Ο ίδιος ο Ναπολέων είναι εξόριστος αρχικά στη νήσο Έλβα. Θα δραπετεύσει και θα επανέλθει για λίγο στα πράγματα για να υποστεί το "Βατερλώ" του, για να εξοριστεί οριστικά και αμετάκλητα στο νησί της Αγίας Ελένης, όπου και θα αφήσει την τελευταία του πνοή. Αρχίζουν τα μαραθώνια Συνέδρια των Παρισίων και της Βιέννης. Όλοι οι νικητές του Βοναπάρτη συμμετέχουν. Η Ρωσία του τσάρου Αλέξανδρου Α' με υπουργό των Εξωτερικών τον Ιωάννη Καποδίστρια, η Αυστρία του καγκελάριου Φραγκίσκου Α' με υπουργό τον Μέττερνιχ, και η Πρωσία του Γουλιέλμου Γ'. Προσπαθούν να βρουν έναν ειρηνικό Ευρωπαϊκό βηματισμό, και στήνουν την Ιερά Συμμαχία, σαν μια χριστιανική αλληλεγγύη, στην οποία γρήγορα θα ενταχθεί και η Αγγλία, και μετά από τέσσερα χρόνια και η Γαλλία. Κύριο γεωπολιτικό ζητούμενο είναι η τύχη της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, ο Μεγάλος Ασθενής, το Ανατολικό Ζήτημα.

Μέσα σε αυτές τις συνεχείς Διαβουλεύσεις Κορυφής, 1814-15, κάποια φορά, ο Μέττερνιχ απαντώντας στον Καποδίστρια με προσβλητικό τρόπο θα του πει: «Κύριε

Κόμη! Η Ευρώπη δεν γνωρίζει Έλληνες, γνωρίζει την Οθωμανική Αυτοκρατορία υπό της οποίας την εξουσία είναι οι κατοικούντες σ' αυτήν Έλληνες. Δια τούτο φαίνεται, Κύριε Κόμη, άφησες εκτός Συνδέσμου της Ιεράς Συμμαχίας το απέραντο Οθωμανικό Κράτος». Και ο Αυτοκράτορας Αλέξανδρος Α', θεωρώντας ότι η προσβολή αυτή του αντιπροσώπου του στρέφεται και εναντίον του προσώπου του, θα σηκωθεί και με έντονη φωνή θα πει στον Μέττερνιχ: «Οι Έλληνες με την Θεία Πρόνοια και την Ευρωπαϊκή αιχμή ένοπλης βοήθειας θέλουν ελευθερωθεί ταχέως και, σύμφωνα με τα αρχαία πατρογονικά τους δίκαια, θα μείνουν ελεύθεροι, αυτόνομοι και ανεξάρτητοι.»

Αυτή, λοιπόν, η “Ευρωπαϊκή αιχμή ένοπλης βοήθειας”, από ευχή θα μετουσιωθεί σε κάθοδο στην Ανατολική Μεσόγειο ναυτικής συμμαχικής δύναμης των Τριών Ναυάρχων στα μέσα της Ελληνικής Επανάστασεως, και θα δώσει ηχηρό και αποφασιστικό παρών/πλήγμα στο Ναβαρίνο, επειδή ο αντίπαλος, η Οθωμανική Αυτοκρατορία, δεν εννοούσε να συμμορφωθεί με τους όρους της Συνθήκης του Λονδίνου, 6 Ιουλίου 1827, όσον αφορά στη μεταχείριση του χριστιανικού πληθυσμού στα εδάφη που διαφέντευε.

Πώς υποδέχθηκε ο Αγγλικός τύπος, το ναυτικό εγχείρημα των Τριών Ναυάρχων στο Ναβαρίνο μετά την ουδέτερη στάση που τηρούσε η Αγγλία;

«Ήταν μία περίλαμπρη νίκη. Οι Ρώσοι ήταν οι μόνοι που ωφελήθηκαν. Η ναυμαχία έγινε μετά από επίμονες συστάσεις του Ρώσου ναυάρχου προς το Βρετανό συνάδελφό του. Η Οθωμανική αυτοκρατορία έπρεπε να ταπεινωθεί, αλλά όχι και να καταστραφεί». Morning Post.

«Η οθωμανική κυβέρνηση που πληροφορήθηκε από τα κανόνια του Ναβαρίνου ότι η ειρήνη έπρεπε ν' αρχίσει με πόλεμο, φαίνεται πως μάλλον θα διαλέξει τον πόλεμο παρά την ειρήνη. Η ναυμαχία αυτή καθ' αυτή ήταν “τυχαίο γεγονός” και όχι το αποτέλεσμα της πρωτοβουλίας των τριών συμμαχικών Κυβερνήσεων ή των Ναυάρχων». Times

«Ο ένδοξος ναύαρχος (Κόδριγκτον) έκανε αυτό που έπρεπε για να επιβάλει τα άρθρα της συνθήκης που προέβλεπαν το τέλος των εχθροπραξιών. Να εισέλθει δηλαδή στον κόλπο του Ναβαρίνου, μια και αυτός ήταν ο μόνος αποτελεσματικός τρόπος να ελέγξει τις κινήσεις του τούρκο-αιγυπτιακού στόλου». Times

«Ένδοξο επίτευγμα όλων εκείνων που ενδιαφέρονταν για την προστασία του αθώου ελληνικού πληθυσμού». Courier

«Δυστυχώς, αυτό που η Βρετανική κυβέρνηση επιθυμεί δεν είναι η ελευθερία άλλα η ανεξαρτησία της Ελλάδος. Ένα πολίτευμα κατασκευασμένο από Άγγλους Τόρρηδες, Γάλλους εξτρεμιστές και Ρώσους απολυταρχικούς, δύσκολα μπορεί να υποθέσει κανείς ότι θα διακρίνεται για τον φιλελευθερισμό του. Η Ελλάδα θα είναι

ανεξάρτητη αλλά όχι ελεύθερη. Ωστόσο, θα περιέχει τα σπέρματα μιας ελευθερίας, από τα οποία η πραγματική ελευθερία θα ακτινοβολήσει σε όλα τα γειτονικά έθνη». Obserber

Να σημειώσουμε εδώ, ότι στο Συνέδριο της Βιέννης, το 1815, ιδρύθηκε και η Γερμανική Συνομοσπονδία, με τη μορφή χαλαρής ένωσης. Οι πρίγκιπες των κρατιδίων, συμπεριλαμβανομένης της ισχυρής Πρωσίας, είχαν να ασχοληθούν με τα εσωτερικά τους θέματα, καθώς και με τις διαφορές τους με την Αυστρία, και δεν ενδιαφέρθηκαν για το Ανατολικό Ζήτημα, δεν διέθεταν ούτε ισχυρό ναυτικό, γι' αυτό, αργότερα, στον συνασπισμένο συμμαχικό στόλο της Ανατολικής Μεσογείου δεν υπήρχε Τέταρτος (Πρώσος) Ναύαρχος. Πολύ αργότερα έμελε να αρχίσουν τα Τούρκο-Γερμανικά νταραβέρια, που μέχρι και σήμερα μας ενοχλούν.

Συγκεκριμένα, όπως έχουμε ξαναπεί, με την ανατολή του 19^{ου} αιώνα ανατέλλει και το άστρο του Helmouth Von Moltke. Μία από τις μεγαλύτερες στρατιωτικές φυσιογνωμίες της εποχής. Η πατρίδα του τον ανακήρυξε στρατάρχη μετά τον Γάλλο-Πρωσικό πόλεμο, 1870-71, τον οποίον διεξήγαγε ο ίδιος νικηφόρα σε ηλικία εβδομήντα ετών. Μπίσμαρκ και Μόλτκε, ίσως το μεγαλύτερο πολιτικό-στρατιωτικό δίδυμο της νεώτερης Ιστορίας.

Πριν, όμως γίνει μεγάλος και τρανός, αλλά πάντα πρώτος μεταξύ των αρίστων Πρώσων αξιωματικών, ο Μόλτκε επελέγη, το 1835, ως σύμβουλος για τον εκσυγχρονισμό του Οθωμανικού στρατού. Το είχε ζητήσει ο ίδιος ο Σουλτάνος Μαχμούτ Β'. Ο λοχαγός Μόλτκε, λοιπόν, θα σπουδάσει την Τουρκική γλώσσα στην Κωνσταντινούπολη, και επί μία πενταετία, μέχρι το 1839, θα μοιραστεί τις πολύτιμες οργανωτικές του ικανότητες με τους ολετήρες του Ελληνικού έθνους, έχοντας ως δόγμα περί τα στρατιωτικά, ότι "ένα επιχειρησιακό σχέδιο έχει διάρκεια ζωής όσο τα πρώτα λεπτά της μάχης". Εγκαινιάζεται έτσι, τότε, πριν από τα μέσα του 19^{ου} αιώνα, η στρατιωτική συνεργασία Γερμανίας – Τουρκίας. Βαθιές οι ρίζες, λοιπόν!

Μετά από αυτή την Πρώσο-Τουρκική παρένθεση ξαναγυρίζουμε στα επαναστατικά δρώμενα.

Μπορεί η επαναστατική φλόγα των Ελλήνων σε όλη την επικράτεια να έχει φουντώσει, και οι οπλαρχηγοί τουρκοφάγοι να συνιστούν πάνθεο ηρώων, όμως οι τοπικισμοί, οι ιδιοτέλειες και οι παρατάξεις καλά κρατούν. Επί μία διετία, 1823 – 25, στην κορύφωση του Αγώνα, εκδηλώθηκαν πλείστοι όσοι ανταγωνισμοί ισχύος για την ηγεσία της Επανάστασεως και κατ' επέκταση του υπό διαμόρφωση νέου Ελληνικού κράτους. Δημιουργήθηκαν αδελφοκτόνες καταστάσεις. Χάσμα μεταξύ Φαναριωτών που εκπροσωπούσαν τη δημοκρατική πολιτική παράταξη της επαναστατημένης Ελλάδος και τους Κοτζαμπάσηδες του Μοριά, και την Πελοποννησιακή Γερουσία που αντιπροσώπευαν την ολιγαρχική παράταξη. Και βέβαια, πιο κει οι Καπεταναίοι της

Ύδρας και των Σπετσών με συμπαραστάτες οπλαρχηγούς από τη Ρούμελη. Λεπτομέρειες δεν χρειάζεται να αναφερθούν γιατί πληγώνουν.

Όμως μέσα σε αυτό το μικρο-κλίμα θα αρχίσουν να διαμορφώνονται οι πολιτικές τάσεις που θα μετουσιωθούν σε υπαρκτά κόμματα, έστω άτυπα, κυρίως με την κάθοδο στις Ελληνικές θάλασσες των στόλων των τριών Προστάτιδων Δυνάμεων. Του Ενωμένου Στόλου των Τριών Ναυάρχων. Δεν καταλείπεται ουδεμία αμφιβολία ότι οι Δυνάμεις επεδίωκαν παρεμβάσεις στα ελληνικά πράγματα εσωτερικής πολιτικής, ώστε να εξασφαλιστεί η εξυπηρέτηση των δικών τους συμφερόντων αναφορικά με το Ανατολικό Ζήτημα. Επ' αυτού, οι Πρεσβείες τους στην Οθωμανική Αυτοκρατορία έπαιξαν σπουδαίο ρόλο όσον αφορά στην επιλογή των προσώπων μεταξύ των πρωταγωνιστών της Εθνεγερσίας.

«Ήρθαν και με ρέθιζαν και μ' έταξαν να μπω σε ξένες φατρίες και εις κόμματα, τους είπα : Όποιον κόμμα είναι της πατρίδος μου και της θρησκείας μου, με εκείνο είμαι, και με το Σύνταγμα, δηλαδή με το Ευαγγέλιο του Θεού». Στρατηγός Ιωάννης Μακρυγιάννης.

Ο πρώτος σχηματισμός που δημιουργήθηκε μετά το τέλος του εμφυλίου πολέμου από τους νικητές του, ήταν το **Αγγλικό κόμμα** με αρχηγό τον Αλέξανδρο Μαυροκορδάτο. Οι γεωγραφικές περιοχές στις οποίες απέκτησε υποστηρικτές ήταν τα επαναστατημένα Νησιά και ένα τμήμα της Ανατολικής Στερεάς Ελλάδος. Κυρίως απευθυνόταν στα αστικά στρώματα της εποχής, εμπόρους, πλοιοκτήτες, καθώς και Έλληνες του εξωτερικού, γι' αυτό κατηγορήθηκε για «ελιτισμό». Προτεραιότητα είχε τη δημιουργία ισχυρού κράτους δικαίου, με κοινοβουλευτικό σύστημα, με διάκριση των εξουσιών και παραχώρηση πολιτικών ελευθεριών στους πολίτες του.

Ο Φαναριώτης Αλέξανδρος Μαυροκορδάτος, μνημένος στη Φιλική Εταιρεία στη Μολδοβλαχία όπου κατείχε πολιτικές θέσεις, με το ξέσπασμα της Επανάστασεως ήρθε στο Μεσολόγγι μέσω Ιταλίας. Έλαβε μέρος στη μάχη του Πέτα και στην πρώτη πολιορκία του Μεσολογγίου. Κατέβηκε στην Πελοπόννησο όπου πρωταγωνίστησε στις πολιτικές διεργασίες και στον διπλωματικό τομέα. Αρχικά έγινε Γραμματέας του Εκτελεστικού και στη συνέχεια πρόεδρος του Βουλευτικού. Από τη στιγμή που ο Τζωρτζ Κάννινγκ έγινε υπουργός Εξωτερικών της Αγγλίας, ο Μαυροκορδάτος αυτοπροσδιορίστηκε Αγγλόφιλος. Συγκρούστηκε με πολλούς οπλαρχηγούς, και με τον Θεόδωρο Κολοκοτρώνη. Ηγήθηκε της αντιπολίτευσης εναντίον του Καποδίστρια. Κατήργησε τα σύμβολα της Φιλικής Εταιρείας και τα αντικατέστησε με τη Γαλανόλευκο. Προσπάθησε να προωθήσει τη Μεγάλη Ιδέα. Τιμήθηκε με το αξίωμα του Πρωθυπουργού αρκετές φορές.

«Ο Μαυροκορδάτος υπήρξεν ο εξοχώτερος πολιτικός ανήρ ον παρήγαγεν η επανάστασις, επενεργήσας ως ουδείς άλλος εις την τύχην του έθνους δια τε των αρετών αυτού και των ελαττωμάτων». Κωνσταντίνος Παπαρρηγόπουλος.

Στη Στερεά Ελλάδα δημιουργήθηκε το **Γαλλικό κόμμα**, με αρχηγό τον Ιωάννη Κωλέττη. Οι κάτοικοι των περιοχών αυτών, κτηνοτρόφοι και γεωργοί κατά κύριο λόγο, εκφράζονταν καλύτερα μέσα από τις φιλελεύθερες ιδέες που διέπνεαν την παράταξη αυτή. Βασικά του μελήματα ήταν η οικονομική αποκατάσταση των αγωνιστών και η «Μεγάλη Ιδέα», που αποσκοπούσε στην ενοποίηση, υπό τη σκέπη ενός έθνους-κράτους όλων των εδαφών της ανατολικής Μεσογείου, στα οποία κατοικούσαν ελληνικοί πληθυσμοί, και κυρίως εκείνων της Κωνσταντινουπόλεως. Για τον λόγο αυτό χαρακτηρίστηκε και «εθνικό» κόμμα.

Ο Ιωάννης Κωλέττης καταγόταν από το Συρράκο των Ιωαννίνων. Θαυμαστής του Ναπολέοντα. Σπουδαγμένος στην Ιταλία. Προσλήφθηκε από τον Αλή πασά ως προσωπικός του ιατρός. Από τα πρώτα μέλη της Φιλικής Εταιρείας. Μετά την πτώση του πασά των Ιωαννίνων κήρυξε επανάσταση, Ιούνιος 1821, στο Συρράκο και τους Καλαρρύτες. Απέτυχε. Κατέφυγε στο Μεσολόγγι και από εκεί στην Πελοπόννησο. Αναμείχθηκε ενεργά στην πολιτική με όπλο την ευγλωττία του. Κατά τη δεύτερη Εθνοσυνέλευση, Άστρος 1824, έφτιαξε τη μαγιά του Γαλλικού κόμματος. Από τους λίγους που τον επόμενο χρόνο δεν υπέγραψαν την “Αίτηση Προστασίας” προς την Αγγλία, και προσπάθησε να προωθήσει τον Δούκα του Νεμούρ γιό του Λουδοβίκου – Φιλίππου της Γαλλίας, ως βασιλέα της Ελλάδος. Μετά τη σύγκρουση ανάμεσα στην Αγγλική και Ρωσική φατρία, υποστήριξε τον Καποδίστρια. Με την μνημειώδη ομιλία του στις 11 Ιανουαρίου 1844, μετά την Επανάσταση της 3^{ης} Σεπτεμβρίου 1843, διαμόρφωσε ιδεολογικά τη “Μεγάλη Ιδέα”, δηλαδή τα όρια του Ελληνικού κράτους έπρεπε να επεκταθούν σε όλες τις Βαλκανικές περιοχές και στα εδάφη της Ιωνίας, όπου υπήρχε αλύτρωτος Ελληνισμός.

Στην Πελοπόννησο συγκροτήθηκε το **Ρωσικό κόμμα** και αρχηγός του ήταν ο Ανδρέας Μεταξάς. Ο προσανατολισμός του ρωσικού κόμματος ήταν μάλλον συντηρητικός, σε επαφή με την εθνική παράδοση. Σε αυτό προσχώρησαν οι προύχοντες και οι υποτακτικοί τους, οι καπεταναίοι με τους άντρες τους, ακτήμονες, μικροϊδιοκτήτες γης, και δημόσιοι υπάλληλοι. Είχε μεγάλο λαϊκό έρεισμα επειδή βρισκόταν σε σύμπλευση με την Ορθοδοξία. Πρέσβευε τη δημιουργία ισχυρού κράτους, με πρότυπο τη Ρωσία, σε συνεργασία με το Πατριαρχείο και τη διαφύλαξη της πίστewς, χωρίς να βιάζεται για την παραχώρηση Συντάγματος, όπως τα δύο άλλα.

Ο Κεφαλονίτης Ανδρέας Μεταξάς, μνημένος στη Φιλική Εταιρεία, με το ξέσπασμα της Επανάστασεως κατέβηκε στην Πελοπόννησο, οργάνωσε δικό του ένοπλο σώμα και συμμετείχε στην πρώτη μάχη στου Λάλα όπου τραυματίστηκε και στα δύο χέρια. Στη συνέχεια συμμετείχε μόνον σε πολιτικές και διπλωματικές διεργασίες. Οι

απόψεις του συνταυτίζονταν με αυτές του Θεόδωρου Κολοκοτρώνη που παρέπεμπαν στο Ρωσικό κόμμα.

Ο Καποδίστριας δεν θα μπορέσει να κάνει σπουδαία πράγματα όσον αφορά στον εκδημοκρατισμό της ελληνικής κοινωνίας και τη μετάβαση σε ένα φιλελεύθερο σύστημα διακυβερνήσεως. Κυβέρνησε με σχεδόν μοναρχική εξουσία. Δολοφονήθηκε άδοξα το 1831. Με την έλευση του βασιλιά Όθωνα, τον επόμενο χρόνο, η Ελλάδα της εποχής θα γνωρίσει την απόλυτη Μοναρχία, και έτσι θα κυβερνηθεί επί μία δεκαετία.

Για την εγκαθίδρυση κοινοβουλευτικού πολιτεύματος, απαραίτητη προϋπόθεση ήταν η ύπαρξη Συντάγματος. Οι συνθήκες φάνηκε ότι είχαν ωριμάσει. Στις 3 του Σεπτεμβρίου 1843, σαν προϊόν συνωμοσίας και των τριών άτυπων κομμάτων, με επικεφαλής τους Ανδρέα Λόντο, Ιωάννη Μακρυγιάννη και Ανδρέα Μεταξά, αποφάσισαν να ζητήσουν Σύνταγμα και πολιτικές ελευθερίες.

Ο αρχηγός της Φρουράς των Αθηνών, Δημήτριος Καλλέργης, που είχε μνηθεί στο κίνημα, εμφανίστηκε έφιππος με τους άνδρες του στα προπύλαια των ανακτόρων (σημερινής Βουλής). Ο Όθων από κάποιο παράθυρο, σε διάλογο με τον Καλλέργη, αναγκάστηκε να υποκύψει στις πιέσεις και να υπογράψει διάταγμα για τη σύγκληση Εθνοσυνελεύσεως, διορίζοντας Πρωθυπουργό τον Ανδρέα Μεταξά. Τον επόμενο μήνα θα διεξαχθούν εκλογές και η Βουλή που προέκυψε έλαβε το όνομα, «Η της Γ' Σεπτεμβρίου εν Αθήναις Εθνική των Ελλήνων Συνέλευσις», με κύριο έργο τη σύνταξη Συντάγματος, το οποίο ψηφίστηκε στις 18 Μαρτίου 1844. Το πρώτο Ελληνικό Σύνταγμα.

Ναι, οι αγώνες κάποτε δικαιώνονται ! Αλλά . . . Από τότε μέχρι σήμερα, πολλές οι κυβερνητικές κακοδαιμονίες, και όπως θα πει ο Οδυσσέας Ελύτης σε συνέντευξή του το 1958.

«Ο Ελληνισμός για την ώρα τουλάχιστον πέτυχε ως γένος, αλλά απέτυχε ως κράτος. Και παρακαλώ το Θεό και το μέλλον να με διαψεύσουν»,

Και θα προσθέσει ο ποιητής,

«Ο λαός εκλέγει την ηγεσία του. Και όταν αυτή αναλάβει την ευθύνη της εξουσίας, είτε την αριστοκρατία εκπροσωπεί, είτε την αστική τάξη, είτε το προλεταριάτο, κατά έναν μυστηριώδη τρόπο αποξενώνεται από τη βάση που την ανέδειξε. Ο κυριότερος παράγων των παρεκκλίσεων της ηγεσίας από το ήθος του λαού, είναι η εκ του αφανούς και εκ των έξω προστατευτική κατεύθυνση. Στην εποχή μας, η αλληλεξάρτηση των εθνών δεν μπορεί να αγνοηθεί. Όμως υπάρχει μεγάλη διαφορά ανάμεσα στην προσαρμοστική πολιτική και στη δουλοπρέπεια.

Για να καταλήξει ο δημιουργός του “Αξιον Εστί”,

«Ο τρόπος με τον οποίον ασκείται η εξωτερική μας πολιτική είναι ζήτημα Ελληνικής παιδείας. Μόνον αυτή μπορεί να προικίσει έναν ηγέτη με την απαραίτητη ευαισθησία για να ενστερνισθεί το ήθος του λαού. Αυτός, ο λαός, στις ώρες τού κινδύνου, και στο πείσμα της συστηματικής ηττοπάθειας των αρχηγών του, αίρεται, χάρη σε έναν άορατο ευλογημένο μηχανισμό, στα ύψη που απαιτεί το θαύμα».

Πιστεύομε, οι υψηλοί προσκεκλημένοι μας και οι συνεχιστές τους θα ξανά-αναβαπτιστούν στα νάματα του Ελληνικού ιδεώδους, θα εμπνέονται από αυτό και θα συμπεριφέρονται στη Χώρα που το γέννησε με περισσότερο ξεθυμασμένες συμφεροντολογικές διαθέσεις. Ζητάμε πολλά;

Με ελεγχόμενη ψυχική ανάταση . . . Ζήτω η Ελλάδα !

23 Μαρτίου 2021, Γρηγόριος Δημ. Νούσιος – Αεροπόρος.